

9 серпня 2018

Дяки, дяковчителі, церковні співці, регенти, бакалаври

Основою для цих матеріалів послужили описи нотолінійних ірмологіонів, Каталогу бібліотеки стародруків і рідкісних видань Унівської Свято-Успенської лаври, публікації Порфирія Бажанського та інші окремі джерела. Окремо подаються матеріали Центральної і Східної України та еміграційні.

Александрович Шимон, дяк, с. Підгородне (? Любомльський р-н, Вол.), ХІХ ст.; запис на Ірмолої 2-ї чв. ХVІІІ ст. (НМЛ, Q 336; *Каталог*, с. 351, № 639).

Алексієвич (?) Петро, дидакал, *младенець*, 1785 р., при церкві Воздвиження в Городятчах (тепер Родатичі Городоцького р-ну Льв.); запис на Ірмолої (НМЛ, Q 91; *Каталог*, с. 165, № 133).

Андрій, попович зі Стинави Вижньої (тепер Верхня Стинава, Стрийський р-н Льв.), запрошений на *бакалавра* до с. Конюхів (Стрийський р-н Льв.), ХІХ ст.; запис на Ірмолої (ЛНБ, НД 158; *Каталог*, с. 339, с. 604).

Анталів Іван, дяк, с. Опока (Угорщина); бл. 1832 р. купив Ірмолой в дяка егерського Івана за 4 зол., а за оправу дав 40 гралярів у сріблі; записав, що співав по цьому Ірмолої 1846 р. (Ужгород, Краєзн. музей, арх. 8450; *Каталог*, с. 361, № 673).

Балецький Іван, дяк, с. Борхів (? с. на Перемишльщині). Запис на Ірмолої 1675 р. (BN, 12073 I (акс. 2973); *Каталог*, с. 193, № 195).

Бажанський Янко (Іван), с. Белелуя (Снятинський р-н Ів.-Фр.), 1. пол. ХІХ ст. Навчався у Духовній семінарії (у Львові або Чернівцях), але не закінчив з «політичних обставин». У ті часи (а це було, десь на початку ХІХ ст.) молодих хлопців часто забирали в рекрути, то ж він переодягнувся у жіночий одяг і, переховуючись по цвинтарях, зайшов до с.

Белелуї біля Снятина, де й залишився дяком до кінця свого життя. Саме в цьому селі 1836 р. в Івана Бажанського народився син Порфирій, який також обрав духовну кар'єру й добився значних практичних і наукових результатів у навчанні і розвитку українського церковного співу та його наукового опрацювання. Мав гарний голос (високий тенор) і його часто запрошували священники на празники для співу Служби Божої. При померлому завжди читав псалми і роз'яснював народові з того науку. Люди слухали як зачаровані та ще й в руку цілували. Не було такого щоб йому хтось відмовив. По неділях навчав молодь катехизму і церковного співу, що було його улюбленою справою. Влітку зі співаками перебував у садочку, де любив днювати й ночувати, тут відбувалися співочі вправи. Зимом навчання проходило в хаті. Іноді «як залунає мішаний хор, то люди обступлять і слухають спів по кілька годин». Хори були 4-голосі, а часом 7-голосі (дитячі і чоловічі). Попри таку сільську співочу школу утримав ще й школу для дорослих. Вчив без оплати, а селяни часом допомагали йому у полі, бо мав 50 моргів. При в'язанні ячменю вночі співали хором “Дивне ім'я твоє”, “О всепіта Мати”, а потім хтось і затягував “Катерина біла була”. Сам працював і до праці залучав своїх вихованців, які пізніше ставали дяками по навколишніх селах. «Сей Янко – був моїм татом, – згадує П. Бажанський, – а я його одинокий мізинець. Вже в 5 років вчив мене співу, а за проспіване “Киріє елейсон” давав мені часто 1 або 2 золоті мідяки. В 7 років я співав Ірмологіон. Любив мене і я його люблю і молюся за його душу» (П. Бажанський. Бувальщина дяків перед 50 роками // *Дяківський Глас* (1897/10), с. 148–152; Н. Кушлик. Порфирій Бажанський // *Вісник Прикарпатського університету* 4. Івано-Франківськ 2002, с. 150–151.

Барвінський Никифор, дяк, 1826 р., Білий Камінь (Золочівський р-н Льв.); запис на Ірмолої сер. XVIII ст. (НМЛ, F 61; *Каталог*, с. 408, № 814).

Бачинський Петро, старенький дяк, с. Покропивна (Козівський р-н Терн.), 1918. Події з часів розпаду Австрії, Поділля: «День за днем минав майже одноманітно, аж під кінець жовтня 1918 щось стало змінитись, батько став приїздити частіше, нарешті дізнався, що гімназія [у Тернополі] була замкнена, і забрав нас усіх [трьох братів Курдидиків] додому [в с. Покропивну]. Та і в селі щось "варилося". Люди, що мали своїх близьких у війську,

відчули, що Австрія розлітається, і тривожилися їх долею, статечні газди стали сходитися на якісь ради, що в них брав участь і наш батько. Нарешті одного дня заgrimіли з двіниці усі дзвони довгою ясою, я побіг під ту дзвіницю – і не забуду цього ніколи: старенький дяк Покропивни, Петро Бачинський, що мав привілей скликати дзвонами людей у неділі й свята до церкви, мав в обох руках всі шнури від дзвонів, подався назад, підняв голову вгору і тягнув ці дзвони з усієї сили, а по обличчі його, – я бачив це виразно, – котилися йому сльози. Дзвони не грали і не дзвонили, а просто заливалися ревом на всі свої горла, Я кликнув щось до дзвонаря, але мій хлоп'ячий голос згубився в цій чавунній хуртовині. Я перебіг на той бік дзвіниці і на ній побачив: свіжо, ще вогким клеєм, була туту приліплена афіша з виразним написом угорі: «До громадян Західньої області Української Народньої Республіки» (Анатоль Курдидик. Пам'ятаю Тернопіль 1918–1919 років // *Альманах УНС 1996* (Н. Джерзі Миті – Нью Йорк), с. 62–63.

Бевшко Дмитро, дяк в с. Башня біля Любачева на Надсянні, розпочав дякувати 1926 р.; запис на Ірмологіоні львівського друку 1904 р. (УЛ, інв. 968; *Бібліотека*, с. 99–100).

Біжак Михайло, дяк, 1913 р. в селах Раковець і Кривець (Богородчанський р-н Ів.-Фр.); запис на Ірмолої 2 чв. XVII ст. (ЛНУ, Рук. 1771/І; *Каталог*, с. 113, № 27).

Богданюк Петро, *кваліфікований дяк і управитель хору*, міжвоєнного часу, с. Махнівці (?), Часослов, Львів 1837, (УЛ, рк. 175; *Бібліотека*, с. 49, № 365).

Бозюк Василь, дяк, 1964 р., Галичина; запис на Службнику унівського друку 1733 р. (УЛ, стд. 428 і 428а).

Богун Микола, реєнт, с. Мизове (Старовижівський р-н Вол.); до власного Ірмоля виготовив опрау, XIX – перша чв. XX ст. (ЛНБ, НТШ 130; *Каталог*, с. 419–420, № 854).

Будзанович Стефан, піддячий, 1725 р. переписав Ірмоля в школі при храмі Різдва Богородиці в с. Соломна (Волочиський р-н Хм.), де бакалавром був Дамян Гнатушкевич (НБУВ, I, 2731; *Каталог*, с. 324, № 561).

Ванько, дяк, с. Губичі (Старосамбірський р-н Льв.), поч. XX ст. Запис на Ірмолої 1689 р. (Львів, Муз. нар. арх. і поб., Д.265).

- Варфоломій**, ієродиякон, с. Раделичі (Миколаївський р-н Льв.), XIX ст.(?); йому належав Ірмолой кін. XVII – поч. XVIII ст. (НМЛ, Q 134; *Каталог*, с. 259, № 367).
- Васечко Михайло**, «півець церковний», 1-ша пол. XX ст., Воїнці (?), Галичина. Підписався під вправно переписаними ним нотами – хорова партія уривків з Літургії Пржедєосвященної (*Вкусіте і увидидите, Нині сили небесні, Благодарим Тя*), в кін. підпис: «Михаилъ Васечко Півець Церковний, Воинци (?)», 1 пол. XX ст. – вкладка в Октоїху львівського друку 1700 р., що, очевидно, йому належав (ЛНБ, ст. IV 4835). Йому ж належав Богогласник львівського друку 1886 р.: «Михаилъ Васечко, півець церковний» (УЛ, Рк. 113; *Бібліотека*, с. 43, № 289).
- Васильковський Микола**, дидакал, 1820 р., с. Івачів (?), неподалік с. Нище (обидва Зборівського р-ну Терн.); запис на Ірмолої (НМЛ, Q219; *Каталог*, с. 176, № 161).
- Васильчак Семен**, дяк в с. Махнівці (Золочівський р-н Льв.), 1. пол. XX ст. (підпис на Тріоді постн. почаївського друку 1784 р. (УЛ, стд. 280; *Бібліотека*, с. 118, № 1172).
- Ващишин В.**, дяк і управитель хору в с. Махнівці (? Золочівський р-н Льв.). 1934 р. опрацював Анфологійон львівського друку 1694 р. (УЛ, стд. 276а; *Бібліотека*, с. 118, № 1168а).
- Величкович Іван**, дяк, с. Брусно Старе (Перемишльщина), † бл. 1784 р. Записи на Ірмолої ост. чв. XVII ст. (ЛНБ, Павл. 130; *Каталог*, с. 197, № 207).
- Витвицький Іван**, співець церковний, XIX ст., с. Кліщівна (? Рогатиський р-н Ів.-Фр.); запис на Ірмолої 2 чв. XVIII ст. (НМЛ, Q 263; *Каталог*, с. 348, № 631).
- Власенко**, співець церковний, с. Кривче, у міжвоєнний час до НМЛ передав Ірмолой з с. Нивра (обидва Борщівського р-ну Терн.) (НМЛ, Q 23; *Каталог*, с. 275, № 414).
- Войтович Максим**, співець церковний, родом з Підгородищ (Перемишлянський р-н Льв.), в 1877–1878 рр. вчителював в с. Стрілках (Перемишлянський р-н Льв.); запис на Ірмолої (НМЛ, F 205; *Каталог*, с. 274, № 412).
- Волосевич Андрій**, дячок *малосинівський* (с. Синів, Гоцанський р-н Рівн.), XIX ст.; йому належав Ірмолой 2 чв. XVIII ст. (ХНБ, Рук. 819536; *Каталог*, с. 358, № 664).

- Воло(-и?)шинський Андрій**, дяк, бакалавр, с. Липиця Горішня (Рогатинський р-н Ів.-Фр.), ост. чв. XVIII ст. 1783 р. перерисав Ірмолой (ЛНБ, НД 129; *Каталог*, с. 465, № 988).
- Волошинський Симеон**, бакалавр, Білий Камінь (Золочівський р-н Льв.); запис на Ірмолої сер. XVIII ст. (НМЛ, F 61; *Каталог*, с. 408, № 814).
- Гавай Стефан**, архидиякон, с. Нижня Писана (Словаччина, біля Свидника). 1782 р. придбано Ірмолой у дяка Івана Югасевича Склярського 1778–1779 рр. до с. Нижня Писана (*Каталог*, с. 463, № 982).
- Гадинчак Михайло**, бакалавр покляцький (?; надійшов до НМЛ з с. Мислів біля Калуша Ів.-Фр.); 1720 р. переписав Ірмолая (НМЛ, Q 161; *Каталог*, с. 312, № 526).
- Гакалів Петро**, дякоучитель. 1886 р., с. Кліщівна (?; Рогатинський р-н Ів.-Фр.); запис на Ірмолої 2 чв. XVIII ст. (НМЛ, Q 263; *Каталог*, с. 348, № 631).
- Гетьман Микита**, дяк архикатедри св. Юрія у Львова, † бл. 1892. Відзначався великою скромністю. То був тип старого дяка, який дуже добре знав обряд і співи, і Порфирій Бажанський як священник нераз розпитував його про той чи інший піснеспів та записував незнані йому. Він добре знав церковнослов'янську мову і все, що зв'язане з богослуженням, умів все добре пояснити. Він вмів "по оксіям співати" (П. Бажанський, с. 421–422).
- Гливинський Феодор**, дидакал (зостає на бакалярні), 1717 р., Богатківці (тапер Тербовельський р-н Терн.); запис на Ірмолої (Ясси, Держ. Архів, ms 180; *Каталог*, с. 241, № 311).
- Гнатушкевич Дамян**, бакалавр, 1725 р., в школі при храмі Різдва Богородиці в с. Соломна (Волочиський р-н Хм.), за його вчителства Ірмолая переписав піддячий Стефан Будзанович (НБУВ, I, 2731; *Каталог*, с. 324, № 561).
- Гніздовський Шимон**, дяк, 1833-1835 рр., с. Гатківка (Сокальський р-н Льв.); запис на Ірмолої 2 чв. XVIII ст. (НМЛ, O 11).

- Горецький Григорій**, бакалавр, XVII–XVIII ст.; місцевість невідома (ИРЛИ, собр. Перетца 101; *Каталог*, с. 139, № 72).
- Горняткевич Іван**, дяк, Старе Місто (Старий Самбір Льв.). 1772 р. переписав Ірмолой у Ст. Місті, а 1773 р. підписався як дяк на Ірмолої 1691 р., переписаному у Самборі (ЛНБ, НД 114; НМЛ, F 658; *Каталог*, с. 456, № 958; с. 241–242, № 315).
- Городецький Теодор**, реєнт забрамної ц. в м. Самборі (Льв.), XIX ст. (НМЛ, F 604; *Каталог*, с. 198, № 209).
- Григорій**, дидакал, с. Миклашів (Пустомитівський р-н Льв.); переписав 1688 р. Ірмолой і підписався *державець миклашівський* (БРАН, Осн. 4.7.12; *Каталог*, с. 220, № 256).
- Григорій**, бакалавр, власник Ірмолая, 1805 р., ймовірно, в с. Оліїв (Зборівський р-н Терн.) (ГИМ, Син. п. 18; *Каталог*, с. 452, № 948).
- Гриневиц Яків**, бакалавр, який 1741 р. став свящ. в с. Нестаничі (Радехівський р-н Льв.); запис на Ірмолої (НМЛ, Q59; *Каталог*, с. 184, № 178).
- Гучинський Гаврило**, дидакал, с. Оліїв (Зборівський р-н Терн.), 1760-ті рр.; переписав та оздобив Ірмолой в 1766–1768 рр. в с. Оліїв (ГИМ, Син. п. 18; *Каталог*, с. 452, № 948).
- Галій**, співець церковний, остання чв. XIX ст., Галичина; запис на Служебнику унівського друку 1733 р. (УЛ, стд. 428 і 428а).
- Данилевич Олексій**, дяк, с. Мизове (Старовижівський р-н Вол.), кін. XVIII ст.; йому належав Ірмолой 1777 р. (ЛНБ, БА 4; *Каталог*, с. 462; № 978).
- Данилевич Теодор**, бакалавр і маляр, 1784 р., м-ко Козова (Терн.), *обиватель піддубецький* (тепер с. Піддубне Сокальського р-ну Льв.); запис на Ірмолої (ЛНБ, НТШ 469; *Каталог*, с. 150, № 100).
- Даньків Дамян**, співець церковний, 1872 р., Галичина; запис на Служебнику унівського друку 1733 р. (УЛ, стд. 428 і 428а).

- Дацишин Василь**, дяк, сер. XIX ст., ймовірно, в с. Вулька Кунинська (тепер Кунин, Жовківський р-н Льв.); підписався 1862 р. на Ірмолої 60–70 рр. XVII ст. (НМЛ, F 619; *Каталог*, с. 165, № 132).
- Демцун Андрій**, дяк, с. Курівці (Зборівський р-н Терн.), сер. XVIII ст.; 1745 р. переписав Ірмолой в с. Курівцях (ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4в, № 71; *Каталог*, с. 397, № 779).
- Демянович Іван**, дяк, м. Костантинів (тепер Старокостянтинів Хм.), сер. XVII ст.; 1659 р. переписав Ірмолой (НБУВ, КПл 30 П.; *Каталог*, с. 156, № 110).
- Добринський Йосиф**, дячок, с. Лобачів (Горохівський р-н Вол.), XIX ст.; йому належав Ірмолой 20–20 рр. XVIII ст. (НБУВ, ф. 177, № 66; *Каталог*, с. 302, № 500).
- Добрянський Андрій**, дяк, ц. Преображення на передмісті Судової Вишні (Мостиський р-н Льв.); 1748 р. переписав Ірмолой (ОНБ, ф. 1, № 95; *Каталог*, с. 399, № 786).
- Дракус Теодор**, дяк в селі Раждруж біля Любачева на Надсянні міжвоєнного часу. У 1935–1936 рр. переписав збірник церковних і світських пісень (УЛ, інв. 411; *Бібліотека*, с. 53).
- Дубич/Дембицький Григорій, син Василя**, дячок Успенської ц. с. Дорогобуж (Гощанський р-н Рівн.), XIX ст.; йому належав Ірмолой 2 чв. XVIII ст. (ХНБ, Рук. 819536; *Каталог*, с. 358, № 664).
- Думеж Роман**, дяк, 1845 р. дякув у с. Бродки (Миколаївський р-н Льв.); запис на Ірмолої 70–80 рр. XVII ст. (ЛІМ, Рук. 88; *Каталог*, с. 185, № 180).
- Еваскевич Гавриїл**, дяк вчитель, 1749 р. (місцевість не вказана); запис на Ірмолої 1705 р. (Стрий, Краєзн. Музей, КВ 816; *Каталог*, с. 300, № 491).
- Єфрем**, дякоучитель, Галичина, XIX ст. Він не хотів учити школярів церковного співу, бо боявся, щоб вони пізніше не позбавили його посади дяка. Одного разу йому було наказано, щоб на Службі Божій Апостола читали його учні, але дяк цього не виконав, бо вважав що це повинні зробити приїжджі дяки і це вважалося великою честю. Після служби він пояснив причину непослуху і це дуже сподобалося священику; крім того, на прохання священика Єфрем отримав похвалу від консисторії. Це додало йому

натхнення для праці в школі і втішався тим, що його до смерті затвердили дяком на парафії. Тільки після цього він дозволив своїм учням читати Апостола та *Вірую*, а батьки гордилися своїми дітьми і посилали їх до школи. На Службі Божій він співав поважно. Не ковтав слова і фрази, як це робили молоді дяки. В один і той же час з'являвся на Богослужіння, хоч ніколи не мав годинника. Під час молитви він так заглиблювався, що «якби над його головою горів дах, він би не відірвав голови від молитовника» (*Дяківський глас* (1900/7), с. 106.).

Завальняк Михайло, дякоучитель, ймовірно с. Девятники. «Михаил Завальняк был учителем і дяком разом 1868 года», запис на Ірмологіоні 1700 (УЛ, стд. 45; *Бібліотека*, с. 21, № 63).

Зарубяк Яким, співець церковний, † 1908 р. в с. Довжневі (Замойщина); запис на Ірмолої (ЛНБ, БА 123; *Катаог*, с. 455, № 956).

Іван, дяк, м. Егер (Угорщина); бл. 1832 р. продав Ірмолой дякові Івану Анталу за 4 зол.; (Ужгород, Краєзн. музей, арх. 8450; *Каталог*, с. 361, № 673).

Іляшенко Микита, дяк товстянецький (с. Товсте – декілька в Терн., мабуть, біля Гримайлова); запис XVIII–XIX ст. на Ірмолої (ГИМ, Син. п. 16; *Каталог*, с. 361, № 675).

Ілія, дяк, с. Гнильче (Бережанський р-н Терн.), 1735 р. згаданий в Ірмолої (НМЛ, Q 194; *Каталог*, с. 303, № 504).

Канчуз(ц)ький Кирило-Климентій, уставник, ієромонах, 1657 і 1663 р. переписав два ірмолої у Спасівському м-рі (с. Спасів Старосамбірського р-ну Льв.) (BN, 12693 III акс. 10781); *ІЛ*, арх. Франка, 4823, арх. 147; ЛНБ, НТШ 164; *Каталог*, с. 155–156, 171–172, № 109, 148).

Карпінський Дмитро, співець церковний, 1872 р., Сушиця (? Старосамбірський р-н Льв.); запис на Ірмолої (ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 46, № 526; *Каталог*, с. 262–263, № 377).

Качмарський Микола, дяк в 1855–1862 рр. в Городку (? Льв.); запис на Ірмолої (ЛНБ, НТШ 468; *Каталог*, с. 426, № 877)

- Кашуба Данило**, дяк і управитель хору, 1925 р., с. Соколів (Кам'яно-Бузький р-н Льв.); запис на Ірмолої (ЦДАЛ, ф. 201, оп. 46, № 2970; *Каталог*, с. 443, № 924).
- Квасниківський Семен**, співець церковний, с. Якторів (?), Золочівський р-н Льв.), 1893–1918 рр. «і далі», Тріодь постна почаївського друку 1768 р. (УЛ, Стд. 353; *Бібліотека*, 138, № 1387).
- Клепотовський**, дяк тетевецький (с. Тетевчиці ? Радехівський р-н Льв.; 1730 р. купив Ірмоля в дяка перенятинського (с. Перенятин, Радивиліський р-н Рівн.) (НБУВ, ф. 177, № 66; *Каталог*, с. 392, № 500).
- Кметь Микола**, дяк в с. Плетеничах (Перемишлянський р-н Льв.), розстріляний більшовиками; 30 рр. ХХ ст.; підписався на *Ізборнику* львівського друку 1873 р. (УЛ, інв. 1242; *Бібліотека*, с. 125, № 1242).
- Кобяк Микола**, реєнт, родом з Сосниці (Надсяння); запис на Ірмолої (ЛНБ, Петр.324; *Каталог*, с. 343–344, № 616).
- Ковальський Василь**, дяк, служив 17 літ, † 1843 р., с. Раштівці (Гусятинський р-н Терн.); запис на Ірмолої (ЛНБ, НД 106; *Каталог*, с. 338, № 602).
- Ковальський Микола**, дяк, служив два роки сер. ХІХ ст. в с. Дубівці (тепер частинка с. Раштівці Гусятинський р-н Терн.); запис на Ірмолої (ЛНБ, НД 106; *Каталог*, с. 338, № 601).
- Когутович Онуфрій**, співець церковний, с. Кліщівна (?), Рогатиський р-н Ів.-Фр.); придбав Ірмолю і співав по ньому 1745 р. (НМЛ, Q 263; *Каталог*, с. 348, № 631).
- Козанович Іван**, реєнт, син о. Теодора, парох сіл Хитар і Кальне, який придбав Ірмоля (обидва Сколівського р-ру Льв.), перша чв. ХІХ ст.; записи на Ірмолої 1815–1817 рр. (ЛНБ, НД 159; *Каталог*, с. 339, № 602).
- Козачок Іван**, випускник дяківської школи в Крем'янці (Терн.).

Колежинський Демян, дидакал, передмістя Залісоче м-ка Олика (Ківерцівський р-н Вол.), 1 пол. XVIII ст.; 1730 р. переписав Ірмолой при церкві Стрітєння на передмісті Залісоче (*Каталог*, с. 375, № 712).

Козій Василь, дякоучитель, * с. Футори, помічник дяка в с. Олєшиці, потім дяк с. Суха Воля. Коли йому виповнилося 8 років, то пішов до народної школи в с. Олєшівці. У 12 років почалася його наука у дяка Івана Кошли. У 16 років закінчив науку і став дякоучителем-помічником в с. Олєшівці, де вчив читати і писати малих дітей. 1845 р. на Вознесіння приїхав з візитацією єпископ Іван Снігурський і поцікавився школою. Владиці сподобався дякоучитель Василь Козій своїми знаннями і в нагороду отримав три срібні ринські. Василь був тоді хворий на очі, і коли єпископ поклав свої руки на голову, йому стало краще, а через декілька днів і повністю одужав. На Покрови вирушив Василь до Перемишля для вступу до Дяко-учительського інституту. В інституті його вчителями були старші дяки – І. Кордасевич, який мав рідкісної краси бас-баритон, і М. Пентковський. Після закінчення цього навчального закладу він став дякоучителем у с. Суха Воля (*Дяківський глас* (1902/6), с. 81–83).

Комаренський Іларій, ієродиякон, Підгородиський м-р (с. Підгородище, Перемишлянський р-н Льв.), 1-ша пол. XVIII ст. (ЛНБ, МВ 38; *Каталог*, с. 299, № 490).

Кондрацький Томаш, бакалавр в м-ку Лешневі (тепер с. Бродівського р-ну Льв.), 1749–1752 рр. (ЛІМ, Рук. 81; *Каталог*, с. 180, № 171).

Кордасевич І., дяк, мав дуже гарний бас-баритон. Викладав у Дякоучительському інституті в Перемишлі (*Дяківський глас* (1902/6), с. 81–83).

Королєвський Лукаш, бакалавр, 1766 р., м-ко Холоїв (? , тепер Вузлове Кам'янсько-Бузького р-ну Льв.); записи на Ірмолой (НМЛ, Q 373; *Каталог*, с. 351, № 640).

Костів Павло, реєнт, належав Ірмолой, XIX – перша чв. XX ст., Галичина (НМЛ, Q; *Каталог*, с. 350, № 638).

Котович Захарій, дяк і дякоучитель в Перемишлі, сер. XIX ст.; автор посібника церковного співу, створеного бл. 1844 р. в Дякоучительському інституті. Пізніше дякував у Сільці

біля Белза (Ю. Ясіновський. Посібник Захарія Котовича з 1844 р., складений у Дяко-учительському інституті в Перемишлі // *Перемиські Архiepархіяльні Відомості* XIV, 24. Перемишль 2017 411–422).

Кошла Іван, дяк в Олешницях (Надсяння), ХІХ ст. В Олешницях у дяка Івана Кошли у віці 12 років почав науку Василь Козій з Футор (*Дяківський глас* (1902/6), с. 81–83).

Крейницький Йосиф, дидаскал, пізніше чернець та ієродиякон Лаврівського м-ря (с. Лаврів Старосамбірського р-ну Льв.). Походив з лемківського села Гладишова, де його батько був свящ. Навчав у школі при ц. Миколая м-ка Заславля на Волині. Постриг прийняв у Лаврівському м-рі, де в роках 1673 і 1677 переписав два ірмолої (НМЛ, Q 361; *Каталог*, с. 189–190, № 190; РНБ, Тит. 1902; *Каталог*, с. 211–212, № 241), а 1678 – «Поученія Теодора Студита» (ЛНБ, МВ 1260). Згодом Ірмолою 1673 р. подарував своєму родичеві Андрієві Крейницькому «для науки» в рідне с. Гладишів, звідки рукопис 1926 р. надійшов до Національного музею у Львові. 1680 р., мабуть, той сам Йосиф Крейницький був пресвітером у Винниках під Львовом, про що свідчить вірш на плащаниці. 1687 р., здається, того ж самого Йосифа Крейницького бачимо ігуменом Гадяцького Красногорського Миколаївського монастиря. Ймовірно, був знайомий з Дмитром Тупталом, якому подарував Ірмолою 1677 р.

Ку[...] Ф., дяк с. Руське пов. Лісько на Надсянні, 30–40 рр. ХХ ст. В 1937–1946 рр. підписався на Апостолі львівського друку 1653 р. (УЛ, стд. 21; *Бібліотенка*, с. 17, № 22).

Кузьмович Роман, дяк, 1826 р., Білий Камінь (Золочівський р-н Льв.); запис на Ірмолої сер. ХVІІІ ст. (НМЛ, F 61; *Каталог*, с. 408, № 814).

Куліш Дем'ян, регент церковного хору в Уневі (Перемишлянський р-н Льв.) в 30-х рр. ХХ ст., опрацьовував літургійні композиції і переписував хорові партії (*Бібліотека*, № 378, 1109, 1110, 1438, 1440, 1442, 1443)

Купар Василь, навчався церковного співу на 16-м році життя в дяка Михаїла з с. Греблі; 1804 р. переписав Ірмолою в с. Лоза (Іршавський р-н Зак.) (Уж.У, Рук. 561; *Каталог*, с. 482, № 1061); деякий час керував церковним хором у Ковелі.

- Лахевич (?) Стефан**, дидакал, с. Голосковичі (Бродівський р-н Льв.), XVIII ст. (?); запис в Ірмолої 1659 р. (ЛНБ, Петр. 96; *Каталог*, с. 157, № 111).
- Ленковський/Łękowski**, реґент; запис на Ірмолої: «Tu był rejent Łękowski», рукопис належав до Словітського монастиря Вас. Вел. (Золочівський р-н Льв.) (НМЛ, О 17; *Каталог*, с. 107, № 17).
- Лимякевич Дмитро**, реєнт, с. Далешове (Городенківський р-н Ів.-Фр.), перша пол. XIX ст.; запис на Ірмолої (ЛНБ, МВ 676; *Каталог*, с. 340–341, № 607).
- Лозинський Петро, бакалавр, 1785 р.**, м-ко Холоїв (?), тепер Вузлове Кам'янсько-Бузького р-ну Льв.); записи на Ірмолої (НМЛ, Q 373; *Каталог*, с. 351, № 640).
- Лукачевський Василь**, реєнт, 1771 р. одружився з дочкою свящ. Марією, с. Ботелка Вишня (тепер с. Верхне Турківського р-ну Льв.); запис на Ірмолої (ЛНБ, БА 193; *Каталог*, с. 426, № 878).
- Лукаш**, дяк, † бл. 1761 р., с. Голгоча (? Підгаєцький р-н Терн.); запис на Ірмолої (ЛНБ, Чол. 221; *Каталог*, с. 274, № 411).
- Ляскевич Григорій**, дяк, 1838 р., с. Соколів (Кам'янко-Бузький р-н Льв.); запис на Ірмолої (ЦДАЛ, ф. 201, оп. 46, № 2970; *Каталог*, с. 443, № 924).
- Максимів Йосиф**, дяк в с. Угри (Городоцький р-р Льв.), 1. пол. XX ст. Йому належав літургійний збірник *Вечірня і Утреня на неділі і празники подвижні* вид. 1912 р. (УЛ, інв. 554; *Бібліотека*, с. 66).
- Малецький Андрій**, дяк, м-ко Хололів (тепер Вузлове Радехівського р-ну Льв.); 1734 р. переписав Іролой (НМЛ, Q 9; *Каталог*, с. 380, № 727).
- Манюк Михайло**, дяк і реґент, «оправив Михайло Манюк дяк і діріґент хору, Баківці, дня 18.I. 1930 р.» Тріодь цвітну львівського друку 1663 р. (УЛ, стд. 190; *Бібліотека*, с. 51–52, № 389).

Маркевич Іван, дяк, XIX ст., с. Раковець (Богородчанський р-н Ів.-Фр.); запис на Ірмолої 2 чв. XVII ст. (ЛНУ, Рук. 1771/І; *Каталог*, с. 113, № 27).

Маркевич Юрко, дяк, XIX ст., с. Раковець (Богородчанський р-н Ів.-Фр.); *ісправил* Ірмолой 2 чв. XVII ст. (ЛНУ, Рук. 1771/І; *Каталог*, с. 113, № 27).

Миколаєвич Петро, дяк, с. Верхрата (тепер Підкарп. в-во); запис на Ірмолої (НМЛ, Q 253; *Каталог*, с. 199, № 212).

Мирон, дяк в Уневі міжвоєнного часу. 1933 р. зробив запис у книзі Акафісти киево-печерського друку 1693 р. (УЛ, std. 1; *Бібліотека*, с. 15, № 1).

Остапак Теодор, дяк. *26 січня 1834, с. Радча (тепер Тисьменицький р-н Ів.-Фр.). Народився у батьків Теодора і Анни. Батько помер 1847 року, і він залишився 13-літнім сиротою (мати померла 1867 р.). В 9 років віддали його родичі до дяка Миколая Павликовського до сусіднього с. Іваніківки. Вчився читати і писати, дякував. Дяк його дуже полюбив, як сина, за його чемність, тож він гарно піклувався про малого Теодора і той пробув у нього 5 років. В 1849 р. повернувся додому і вмів добре дякувати. З 1849 по 1852 р. був дякоучителем, але згодом залишив, бо мав велику господарку. 1852 р. одружився з сиротою Марією Мельник, яка мала 2 морги поля, а по татови отримав теж 4 морги, пізніше це поле віддав своїм братам Ігнатію та Данилові, які мали більше дітей. Був дуже добрим господарем і в скорому часі своєю працею та ощадністю мав великий маєток. Тим способом дає приклад і для інших селян, коли добре взятися до господарки. Мав дочку Анну та сина Івана. Дочка вийшла заміж за "начальника" громади Михайла Цюцека, який за прикладом свого тестя був побожний і грамотний. Теодор Остапак був взірцевим господарем, зразковим і побожним християнином, прихильником тверезості. Всі його називали "Дідом" і в руку цілували, яка кожному потребуючому давала милостиню. Був членом Шкільної Ради, Громадської, Парохіяльного комітету, але громадським начальником не хотів бути ніколи. 1890 р. на свої кошти побудував величаву дерев'яну церкву, покриту цинковою бляхою і гарно прикрашеною. «Ми всі дяки повинні гордитися таким братом во Христі і півцем церковним, який доклав таких заслуг для нашої св. Церкви і нашого обряду. Хай Теодор буде тим взірцем та заохотою

для стану дяківського. Дай Боже, щоби наша Русь мала якнайбільше таких дяків» написав про нього Порфирій Бажанський (*Дяківський Глас* (1895/2), с. 40.).

Павловський Михайло, дидакал (в рукоп. daskał), підписався на Ірмолої 1720–1721 рр., можливо в с. Черногузи (Вижницький р-н Чернів.), ХІХ ст. (ЛНБ, НД 07); *Каталог*, с. 319, № 547).

Пазуханич Іван, співець церковний і вчитель в Черленьові (Закарпаття, Словаччина або Угорщина), ХІХ ст.; запис на Ірмолої (Ужгород, КМ, І–459; *Каталог*, с. 360–361, № 672

Палецький Іван, реєнт, 1806 р., м-ко Комарно (Льв.); записи на Ірмолої (НМЛ, F 613; *Каталог*, с. 249, № 331).

Паранюк Іван, дяк, с. Манява (Богородчанський р-н Ів.-Фр.), поч. ХІХ ст.; запис на Ірмолої 1803 р. Олександр Яворський передав рукопис названому манявському дяку (ЛНБ, НД 65; *Каталог*, с. 143, № 84).

Пентковський М., дякоучитель в Інституті в Перемишлі (*Дяківський глас* (1902/6), с. 81–83).

Пилат Стефан, співець церковний, с. Якторів (? , Золочівський р-н Льв.), 1. пол. ХХ ст. (Тріюдь постна почаївського друку 1768 р.; с. , Стд. 353; *Бібліотека*, с. 138, № 1387).

Підгородецький Йосип, лякоучитель в Тухлі (Сколівський р-н Льв.), сер. ХХ ст.; 1935 р. уклав об'ємний посібник з церковного співу, який приготував до друку (ЛНБ, відділ мистецтв, Рук. 1521).

Плуціський Іван (Płuciski Jan), бакалавр козівський (м-ко Козова Терн.) (ЛНБ, НТШ 469; *Каталог*, с. 150, № 100).

Погорецький Григорій, дяк, м. Лежайськ (Надсяння), 1667 р. переписав нотний Ірмолой (BN, 12068 I (акс. 2604); *Каталог*, с. 178, № 165).

Полотнюк Ігнатій (29 грудня 1856–24 квітня 1903) – диякон Станиславівської (тепер Івано–Франківськ) катедри, організатор Дяківського Товариства, видавець часопису

Дяківський Глас. Народився у містечку Кристинополі в родині дяка (тепер м. Червоноград Льв.). Церковного співу навчався у свого батька, дяківській вишкіл який отримав у Почаєві; потім навчався у відомого у Галичині дякоучителя Симеона Рибака. 1872 р. розпочав самостійну працю у Кристинополі. Перебуваючи на військовій службі у Львові, переймав багатий досвід церковного співу катедри св. Юра, Успенського собору, від відомого диякона Микити Гетьмана. Повернувшись до Кристинополя, продовжує дяківську й освітню працю. При Василіянському монастирі провадить дяківські курси, створює церковні хори в Кристинополі та навколишніх селах, організовує сільські читальні. Для покращання церковного співу та зміцнення дяківського стану в Галичині створює Товариство дяків і на спеціальному з'їзді дяків у Кристинополі його обрали секретарем Дяківського комітету, а головою став о. Василь Чернецький. 1887 р. переїхав до Станиславова, де його професійна й громадська діяльність розгорнулася на повну силу. Стає дяком катедральної церкви, створює Дяківську школу, церковний хор, починає видавати газету «Дяківський Глас» (з 1895 р.), уклав і видав посібник для навчання церковного співу «Напівник Церковний» (1902), був членом багатьох товариств. Створене ним Товариство дяків стало першим професійним об'єднанням церковних співців в Україні (П. Бажанський П. Напівник Ігнатія Полотнюка. Виданий в році 1902. Критично наукова розвідка // *Дяківський Глас* (1904/5, 6), с. 69–72, 90–93. З. Валіхновська Ігнатій Полотнюк (у соту річницю від дня смерті) // *Калюфонія 2*. Львів 2004, с. 279–283.

Поплавський Тимофій, дякоучитель, с. Батиїв (тепер с. Грушки, Радехівський р-н Льв.), 2-га пол. XIX ст.; запис на Ірмолої (ЛІМ, Рук. 160; *Каталог*, с. 231–232, № 287).

Ремезович Яцентій, дяк і бакалавр, 60-ті рр. XVIII ст., с. Голгоча та м-ко Монастирська (Підгаецький р-н, м-ко Монастирська – обидва Терн.); запис на Ірмолої (ЛНБ, Чол. 221; *Каталог*, с. 274, № 411).

Ріжкевич Іван, дидакал, 1748 р. при церкві Миколая у Старому Самборі (Льв.) переписав Ірмолой (BN, 12109 IV (акс. 2662); *Каталог*, с. 400, № 788).

Робачевський Семен, дяк, при ц. Воскресіння с. Станина (Радехівський р-н Льв.), серед. XIX ст.; 1841 р. переписав Ірмолой (НМЛ, F 392; *Каталог*, с. 487, № 1080).

- Романович Григорій**, дидакал, 1726 р. при церкві Михаїла у с. Влащинцях (Лановецький р-н Терн.) переписав Ірмолой (ГБР, ф. 218, № 452; *Каталог*, с. 369, № 698)
- Самойлович Іван**, дидакал, Тернопіль, с. Осташівці; 1741 р. в селі Осташівцях переписав Ірмолой (НМЛ, Q 9; *Каталог*, с. 389, № 758).
- Свідзінський Олександр**, реєнт, с. Сушиця (Старосамбірський р-н Льв.), родом з Фульшти (м-ко Фельштин, тепер с. Скелівка, Старосамбірський р-н Льв.), 1857 р.; запис на Ірмолої (ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 46, № 526; *Каталог*, с. 262–263, № 377).
- Свірнюк Іван**, дяк, с. Турка, Коломийщина, ХІХ ст. Тут дякував 50 літ. «Був то чоловік побожний, чесний, розважний. Твердого і незламного характеру. Честь для нього – означала все» (*Дяківський Глас* (1897/10), с. 157.). Помер на 85-му році життя і місцевий парох о. Герасимович, який не жалкував праці та часу для звеличання похорону покійника, сказав: «Патріархові півцєві, і членови дяківського Товариства нехай буде вічна пам'ять і земля пером» (там само, с. 158).
- Сем Теодор**, бакалавр, 1739 р., Новосілки Кардинальські (? Замойщина); запис на Ірмолої (ЛНБ, НД 161; *Каталог*, с. 110, № 21).
- Сенюта Андрій**, дякоучитель, народився 1830 р., одружився, мав дітей, 1846 р. придбав Ірмолой за три зол., до якого вписав свою коротку біографію, жартівливу приповідку («Кто сію книгу украде, най ему рука отпаде – а кто ѣ знайде, най до мене принесе – а я му подякую, и табаков почистую. Андрей Сенюта, дякоучитель») та, ймовірно, нотну абетку, с. Керниця (Городоцький р-н Льв.) або Прилбичі (Яворівський р-н) (НМЛ, Q 383; *Каталог*, с. 352, № 642).
- Серафим**, диякон, Гал[ицька ?] катедра (Ів.-Фр.), ХVІІ–ХVІІІ ст.; підписався на Ірмолої 1603 р. (НМЛ, Q 266; *Каталог*, с. 104–105, № 11).
- Сиптак Яцко**, дяк і дяковчитель, 1837 р. навчався по Ірмолої, а потім став дяком і був професором церковного співу в селах на Лемківщині Крампна і Котань (ЛІМ, Рук. 207; *Каталог*, с. 354, № 652).

- Скалацький Василь**, дяк і дидакал, м. Лежайськ (Надсяння), 2-га пол. XVII ст.; переписав Ірмолая у 1680–1681 рр. в Лежайську, а пізніше продав його (ЛНБ, НД 103; *Каталог*, с. 214, № 246).
- Слюз Іван**, дяк *кахетит*, с. Увин (Радехівський р-н Льв.), 1912–1955 рр.; записи на Ізборнику львівського друку 1901 р (УЛ, Рк. 1149; *Бібліотека*, с. 159, № 1582).
- Соколецький Михайло**, бакалавр, 1733 р. переписав Ірмолой в с. Ігровиця (Терн. р-н Терн.) (НМЛ, Q 381; *Каталог*, с. 379, № 723).
- Сопушкович Симеон**, дидакал, м-ко Сасів, с. Оліїв (Зборівський р-н Терн., Золочівський р-н Льв.); 1744 р. як *міщук Сасівський* переписав Ірмолой в Олієві при церкві Миколая (НМЛ, F 41; *Каталог*, с. 394, № 771).
- Стебельський Стефан**, дяк, 30 літ дякуваа в селах Криве (Підволочиський р-н Терн.) та сусідніх, †, здається, 1830 р. (ЛНБ, Бав. 341; *Каталог*, с. 374, № 711).
- Строцький Михайло**, співець в Глібовичах Великих (Перемишлянський р-н Льв.), *1878 р. тут же; Анфологіон львівського друку 1694 р. (УЛ, Стд. 141; *Бібліотека*, с. 37, № 225).
- Стручкович Михайло**, бакалавр, 1699 р. переписав Ірмолой у м-ку Добротвір (Кам'яно-Бузький р-н Льв.) (НМЛ, Q 61; *Каталог*, с. 249–250, № 332).
- Тарабанович Семен**, дяк у Великім Жаб'ю під Чорногорою, XIX ст. Одружився у 36 років. Гуцули його дуже любили і шанували як тата. При читанні Псалтиря просили його: «Заспівай, сарако, дяче» (*Дяківський глас* (1897/11), с. 167). Він мав велику повагу серед священників. Був такий веселий, що ніби ніколи не знав горя у цьому житті. І в день, і в ночі, ходячи чи лежачи все співав, то церковні, то світські пісні. Був то, як підкреслював П. Бажанський, проживши у нього півроку, правильний тип давнього дяка — «Я ніколи не бачив, щоб він упустив молитви: чи то ранішні, чи вечірні» (Там само, с. 167). Створив 3-голосий хор з дорослих гуцулів, які не вміли читати, але «оскільки гуцули є людьми чутливими і мають м'яке серце, то і хор цей був гладеньким» (Там само).

Теодорович, дяк, 1910 р., Зарваниця або десь поблизу, Літургійний зб. 2-ї пол. XIX ст (УЛ, Рк. 1740; *Бібліотека*, с. 223, № 2211).

Тит (?), бакалавр, с. Климківці (Підволочиський р-н Терн.), продав свого Ірмолая (НМЛ, Q 312; *Каталог*, с. 391, № 763).

Тихович Іван, дяк, с. Великий Ключів, XIX ст. Був учнем о. Слоневського. Батько Івана теж був добрим літургістом і співаком у якомусь іншому селі. Прибув до Великого Ключева біля Коломиї, маючи яких 26–28 років, де настоятелем був о. Слоневський. «Це варта було послухати Івана разом з Слоневським. Це був прекрасний милий, солодкий, поважний церковний спів» (*Дяківський глас* (1897/12) 166).

Томашівський Лука, дяк, с. Новосілки, 2-га пол. XIX ст. Став дяком 1865 р. (Важливість і значення наших дяків // *Дяківський Глас* (1898/3), с. 40-43.) і на той час умів тільки читати. Господар з Махнова п. Лунь, дав свого сина до нього на науку, який вже був письменний, вмів добре читати і писати «по-руськи, по-польськи і трохи по-німецьки». Дяк Лука Томашівський навчав його співу, а від нього вчився писати і сам. Та так вміло це робив, що хлопець не помітив, що дяк був неграмотний. За два роки навчання хлопець умів добре дякувати, а вчитель – писати. 1875 р. він став громадським писарем у Новосілках, з 1880 р. був писарем у с. Вербиці і його матеріальний стан значно покращився. Був обраний вйтом 1884 р. і за його часів покрито церкву бляхою і всередині прикрашено, а також збудовано нову школу (дяківку). Брав активну участь в політичному житті. Дуже хотів навчитися нотного багатоголосого співу. Одного разу заїхав на вакації богослов, який навчив селян нотного співу, тоді й Томашівський навчився. Те, що вмів сам, навчав і інших. Після напруженого робочого дня, продовжує справу, яку розпочав богослов і вчить молодь того співу. У 1886 р. запросив Ігнатія Полотнюка, який вивчив з ним нову Службу Божу на 4 голоси. Своєю працею і ощадністю здобув добрий маєток. Брав участь у всіх дяківських зборах. Налезав до Дяківського товариства і передплачував "Дяківський глас". «Якби всі такі були, то поважали би дяків, бо добрий дяк, який усвідомлює своє звання, має широке поле до

справи і не раз може більше зробити добра в громаді як і сам священник» писав захоплено про дяка Луку Томашівського П. Бажанський (*Дяківський Глас* (1899/2), с. 19).

Торчиновський Іван, бакалавр, копіював Ірмолоя з Семена Абрамовича з Жидачева (Льв.) (ЛНБ, НД 116; *Каталог*, с. 368, № 695).

Труш Григорій, дяк в с. Тростянець, 1726 р. Підписався з іншими дяками на кн. Октоїх перемиського друку 1852 р. (УЛ, інв, 194; *Бібліотека*, с. 34).

Фарина Василь, дяк в Доброгостові (Дрогобицький р-н Льв.), середина ХХ ст.; *Вечірня на неділі і свята*, Жовква 1907 та ін. 1853–1856 (УЛ, Рк. 1661; *Бібліотека*, с. 214, № 2128, с. 235–236, № 2344–2347).

Федорик, дяк в селі Фрага і Підбір'я (Рогатинський р-н Ів.-Фр.), 1937 р.; підписався на Псалтирі львівського друку 1808 р. (УЛ, Рк. 1098; *Бібліотка*, с. 152, № 1525).

Ференц Михайло, дяк, с. Бліхнарка (Лемківщина), поч. ХХ ст.; записи про вінчання 1914 р. при о. Орестові Мартиновичу; записи на Ірмолої (Сянок, ІМ, ms 27; *Каталог*, с. 425, № 872).

Фітель, дяк, 1838 р., с. Молошківчичі (Яворівський р-н Льв.), запис на Ірмолої (ВН, акс. 2691).

Чайковський Луць (Лука), дяк гуцульських сіл Космача та Брустур, ХІХ ст. Він був змалку інвалідом на обидві ноги. Навчав піддячих хлопців і вивчив з дорослими і кільканадцятьма хлопцями Службу Божу на 4 голоси самолівкою, без нот. Сам тягнув басову партію. До альта під час співу говорив, що треба брати "гнижче", якщо мелодія була мінорна, і "гвище", якщо мелодія мажорна. Часом брав свою сестру Ганнусю, яка співала дискантом з хлопцями. За оцінкою П. Бажанського, «це був прекрасний милозвучний хор серед гуцульських гір» (*Дяківський Глас* (1899)).

Чомайко (?) Іван, дяк, Городок або якесь близьке село; 1931 р. опрацював Осмогласник нотний львівського друку 1835 р. (УЛ, Рк. 1973).

Швець Теодор, співець церковний, 1887 р. служив, мабуть, в Олієві, а родом був з с. Лопушани (обидва Зборівського р-ну Терн.); підписався на Ірмолої 1744 р. (НМЛ, F 41; *Каталог*, с. 394, № 771).

Шумський Григорій, дяк, с. Млини (тепер Підкарп. в-во), сер. XIX ст. У селі Млинах священиком служив Михайло Вербицький, а дякував Григорій Шумський. Він організував читальню "Просвіти", на свої кошти створив крамницю-читальню, в якій продавав товари повсякденного вжитку. Цей дяк був взірцем чесного життя і прикладом всяких добрих справ. Для читальні відпустив свою хату і подарував власну бібліотеку (*Дяківський Глас* (1899), с. 152 1899/7), с. 109).

Югасевич-Склярський Іван (Югас), дяк, учитель, маляр-ілюстратор, іконописець народився бл.1741 в с. Прикра, тепер Словаччина – †1814, с. Невицьке під Ужгородом. навчався у Львівській братській школі (бл. 1756–1760), пізніше, правдоподібно, у Духовній гр-кат. Семінарії у Відні, але був виключений за негідну поведінку. Повернувся до рідного села дякував і вчителював, збудував церкву, у пресвітерії якої вирізьблено його ім'я. З 1795 р. продовжив свою діяльність у с. Невицькому, де був також церковним старостою і вїтом. Укладав і переписував пісенники, календарі, літургійні книги, нотолінійні ірмолої, записував приповідки, розписував церкви. Переписав бл. 30 ірмолоїв, з яких збереглося бл. десяти: с. Прикра, ц. Михайла, 1778–1779 (*Каталог*, с. 463, № 982), 1784–1785 (ЛІМ, Рук. 209; *Каталог*, с. 466, № 993); Невицьке, ц. Покрови, 1795 (*Каталог*, с. 472, № 1015), 1800 (*Каталог*, с. 473, № 1018), 1806 (Мукачів, прив. зб. Ігоря Задорожного; *Каталог*, с. 483, № 1063), 1809 – два рукописи (Мукачів, прив. зб. Задорожного; *Каталог*, с. 483–484, № 1066); 1811–1812 (Прага, НК, XVII, I.26; *Каталог*, с. 485, № 1071).

Ябковський Іван, дидаскал, 1775 р., Хотинів, Хотинь (декілька сіл Рівн.); запис на Ірмолої (РНБ, Осн. Q.I.191; *Каталог*, с. 215, № 247).

Якимович Стефан (?), дяк, с. Новоселиця (Золочівський р-н Льв.); 1715 р. придбав Ірмолою (ЛНБ, НД 103; *Каталог*, с. 214, № 246).

Яцишин В., дяк і управитель хору в с. Махнівцях, 30 рр. XX ст. 1934 р. опрацював Часослов львівського друку 1837 р. (УЛ, інв. 365; *Бібліотека*, с. 49).

**Дяки, церковні співці, регенти:
Центральна і Східна Україна, еміграція**

- Адамович Роман**, дяк, можливо в селах Піски чи Скоморохи біля Житомира, кін. XIX ст. Запис на Ірмолої кін. XVIII ст. (НБУВ, ДА П.648; *Каталог*, с. 468, № 1000).
- Алесеєвич Іван**, дяк, XIX ст. Запис на Ірмолої ост. чв. XVIII ст. про його купівлю за 8 гривень (НБУВ, ф. 177, 72; *Каталог*, с. 457, № 965).
- Антоній**, уставник *катедральний*, Києво-Софійський собор (?), 1759 р. Дописав декілька піснеспівів (НБУВ, Соф. 111/646; *Каталог*, с. 181, № 173).
- Баркевич Василій**, дячок, 1784 р., Поділля Східне; запис на Ірмолої 1740-х рр. (НБУВ, 1, 2730; *Каталог*, с. 386–387, № 751).
- Бачинський Йов**, диякон, XIX ст. Йому належав Ірмолой ост. чв. XVIII ст. (НБУВ, ф. 177, 72; *Каталог*, с. 457, № 965).
- Бутенко Григорій**, дячок, с. Ковалівка (Полтавський р-н Полт.), XIX ст.; запис на Ірмолої кін. XVIII – поч. XIX ст. (ГИМ, Син. п. 3).
- Вакуловський Олексій**, дяк, м-ко Яблунів, Успенська ц. (колишнє м-ко Канівського р-ну Кв.), 1778 р.; зробив запис на Ірмолої сер. XVIII ст. (ГИМ, Син. п. 1075; *Каталог*, с. 415, № 838).
- Василієв Максим**, дяк м-ка Ворожба Сумська. Там само 1736 р. переписав і прикрасив Ірмолая (ХДБ, Рук. 819158).
- Василій**, бакалавр, Футори Міз'яківські (тепер Хутори Міз'яківські, Вінницький р-н Він.), придбав Ірмолая (НБУВ, ДА 102 Л.; *Каталог*, с. 322, № 554).
- Горошинський Іван**, дяк, с. Підставки (Чигиринський р-н Черк.); там само 1715 р. переписав Ірмолой при ц. Воздвиження (*Каталог*, с. 307, № 513).

- Заїкін Григорій**, дяк, Василівська ц. с. Чесноки (тепер Чесниківка, Бахмацький р-н Черніг.); 1818 р. для Василівської ц. придбав за 15 руб. Ірмолой сер. XVIII ст. (РНБ, Вяз. F 28; *Каталог*, с. 415, № 839).
- Залавський Іван**, дяк вишгородський (м-ко Вишгород на Київщині ?), можливо, походив з с. Залав'є (два села Рівн.); 1674 р. переписав Ірмолой (Белград, архів Сербської АН, Рук. 64).
- Іван (Іоан)**, дяк, в *граді* Слободищах (тепер с. Слободище Ілинецький р-н Він.), 2-га пол. XVIII ст.; продав Ірмолой (НБУВ, I, 3994; *Каталог*, с. 385, № 747).
- Козачок Іван**, диригент правосл. Церкви Покрови в Монреалі, 1980-ті рр. (Антін Лясковський-Коломієць. Небуденна подія на церковно-музичному обрії // *Нові Дні* (1986/437–438/лип.–серп.) 27. Рецензія на платівку *Великий ніст*, записану хором української православної церкви Покрови Пресв. Богородиці в Монтреалі під батутю Івана Козачка. Платівку видала фірма «Євшан»).
- Левицький**, попович, дяк ц. Воскресіння с. Сиваківці (? Липовецький р-н Він.); запис 1758 р. на Ірмолой, переписаному 1749 р. в Сиваківцях (ХІМ, КБ 6659; *Каталог*, с. 401, № 789).
- Левицький Каленик**, дяк, 1850 р. служив у ц. села Пагірки колишнього Літинського пов. (тепер Хмільницький р-н Він.); запис на Ірмолой (НБУВ, I, 2834; *Каталог*, с. 401, № 790).
- Маковецький Іван**, реєнт, 1780 р., с. Рогізна (Кам'янець-Подільський р-н Хм.); йому належав Ірмолой, на якому зробив записи (НБУВ, I, 3860; *Каталог*, с. 404, № 799).
- Манасій**, диякон і маляр-ілюстратор, Суми; оздобив Ірмолой Харківсько-Куразького монастиря кін. XVII – поч. XVIII ст. (БРАН, Тек. 717; *Каталог*, с. 265, № 383).
- Пашевський Євстратій Григорович**, диякон Мошногорського м-ря (? біля Черкас); йому належав Ірмолой, XIX ст. (НБУВ, I, 7466; *Каталог*, с. 467–468, № 998).

- Модест**, уставник Києво-Печерської лаври, сер. XIX ст.; запис на Ірмолоях 1852 і 1854 рр. (Києво-Печ. заповід, Кн. 2874; *Каталог*, с. 488–489, № 1083, 1085).
- Онисим**, ієродиякон Києво-Печерської лаври, 1854 р. переписав два Ірмолої для Лаври (Києво-Печ. заповід, Кн. 879, 2874; *Каталог*, с. 488–489, № 1084, 1085).
- Онуфрій**, дидакал, с. Святець (колишне с. Теофіпольського р-ну Хм. – значилося в *Адміністративно-тер. Поділі Укр. 1947 р.*), поч. XVIII ст.; 1719 р. придбав Ірмолоя (*Каталог*, с. 309, № 517).
- Орловський Самійло**, дячок, ц. Стрітення в Полтаві; продав Ірмолоя кін. XVIII – поч. XIX ст. (ГИМ, Син. п. 3).
- Осадчук Іван**, бакалавр, с. Спичинці (Погребищенський р-н Він.), 2 пол. XVIII ст.; продав Ірмолоя 2-ї чв. XVIII ст. (ІЛ, ф. 20, № 4; *Каталог*, с. 335, № 591).
- Пашевський Євстратій Григорович**, дякон Мошногорського монастиря (? біля Черкас); йому належав Ірмолой, XIX ст. (НБУВ, І, 7466; *Каталог*, с. 467–468, № 998).
- Петров Григорій**, дякон катедри Кам'янця-Подільського; запис в Ірмолої про передачу цього рукоп. до Церковно-історичного музею Кам.–Под. наприкінці XIX поч. XX ст. (НБУВ, І, 2827; *Каталог*, с. 224, 266).
- Пйотровський**, дяк, XVIII ст.; запис на Ірмолої про купівлю ним рукопису за 8 зол., Східне Поділля (НБУВ, І, 7475; *Каталог*, с. 255, № 355)
- Проскурник Павло, син Тимофія**, дякон Миколаївської ц. в Сумах, 1835 р. Запис на Ірмолої 1736 р. (ХДБ, Рук. 819158).
- Родецький Іван**, дякон Києво-Софійського собору, сер. XIX ст.; 1850 р. зробив запис до Ірмолоя (НБУВ, ф. 30, № 14; *Каталог*, с. 449, № 940).
- Сабатович Василь**, дячок, 1750 р., Поділля Східне; запис на Ірмолої 1740-х рр. (НБУВ, І, 2730; *Каталог*, с. 386–387, № 751).

- Сава**, ієродиякон, Києво-Печерська лавра, 1-а пол. XIX ст.; переп. У декілька ірмолоїв – у Лаврі 1820, 1724 (?), Жаботиському м-рі 1843; підписався на Ірмолої, переписаному 1758 р. в Симоновському монастирі в Москві (1820 р. – Києво-Печ. запов., Кн. 2083; 1843 – РГИА, ф. 834, оп. 3, № 3752; *Каталог*, с. 486–486, № 1073; с. 488, № 1082; с. 439, № 917, с. 486, 3 1076).
- Салуха Януарій**, співець-крилошанин правого *кліросу* Києво-Печерської лаври; 1852 р. для лівого *кліросу* Лаври переписав Ірмолоя (Києво-Печ. запов., Кн. 2087; *Каталог*, с. 488, № 1083).
- Сезентович Николай**, дяк і уставник на Полтавщині в сер. XVIII ст.; 1753 р. в м-ку Старі Санжари при церкві Михаїла переписав два ірмолої, один 1754 р. в м-ку Клбеляки (ГИМ, Син. п. 8, 311, 1076; *Каталог*, с. 433, 434, 435, № 897, 898, 904).
- Сильвестр**, уставник та ієромонах Києво-Софійського собору, 1720 р. переписав Ірмолой і передав до Києво-Печерської лаври (НБУВ, КПл 34 П.; *Каталог*, с. 310–311, № 522).
- Спиридон**, ієродиякон, Полтавський Хрестовоздвиженський монастир; у сер. XVIII ст. переписав Ірмолой (НБУВ, I, 3860; *Каталог*, с. 404, № 800).
- Страховський Феодор**, дякон, кін. XIX – поч. XX ст., Київщина; купив Ірмолой (Софія, Народна б-ка, Рук. 1278; *Каталог*, с. 482–483, № 1062).
- Стрижаченко Григорій**, співець церковний, ймовірно, в Києво-Видубицькому монастирі, де 1897 р. оглядав *всі старинні ноти*, родом з Черкас; запис на Ірмолої (НБУВ, I, 5575; *Каталог*, с. 459, № 968).
- Феодор**, ієродиякон, Черкащина, поч. XX ст. (ГИМ, Син. п. 774; *Каталог*, с. 472–473).
- Федоров Кіндрат**, дякон Успенського собору в Харкові, 1720 і 1725 рр. переписав два Ірмолої (*Каталог*, с. 313, №528; с. 326, № 565).
- Феофан**, ієродиякон, Киев-Межигірський м-р; тут 1763 р. переписав Ірмолой (НБУВ, ф. 30, № 14; *Каталог*, с. 449, № 940).

Фо(-і ?)ладельф, диякон, мабуть, Пустинно-Миколаївського монастиря в Києві, ХІХ ст. (НБУВ, Пуст.-Мик. 552 П7; *Каталог*, с. 476, № 1038).

Хомицький Тиміш, дячок, 1771 р., Поділля Східне; запис на Ірмолої 1740-х рр. (НБУВ, 1, 2730; *Каталог*, с. 386–387, № 751).

Хоцятовський Леонід-Лаврентій, ієродиякон, білорус з походження, вихованець київської школи церк. співу, співав у Києво-Софійському соборі, пізніше в Петербурзі, з 1752 р. у Придворній капелі, з 1761 архимандрит Троїце-Сергієвої лаври до †1766. Переписав 1750 р. в Санкт-Петербурзі Ірмолою (РГБ, Тр.-Серг. 454; *Каталог*, с. 401–402, № 791).

Цариковський Гаврило, дяк, 1806 р., м. Черкаси; запис на Ірмолої (СПбУнів., ms E IV № 12; *Каталог*, с. 392, № 765).

Чудовський Андрей Петрович, дяк соборний, м. Прилуки (Полт.); 1713 р. названий дяк дописав у Прилуках у школі при ц. Різдва Богордиці якусь частину до Густиньського ірмоля 1698 р. (*Каталог*, с. 305, № 508).

Якименко Степан, дяк в с. Піски під Харковом, пізніше співав у церковному хорі в Харкові. Обидва його сини Федір (1876–1945) і Яків (1883–1921, прибрав ім'я Степовий) були композиторами, співали у Придворній капелі в Петербурзі і там навчалися також в консерваторії.

Уклав Юрій Ясіновський